

Svensk finanspolitik 2010

Finanssipoliittisen neuvoston
raportti Ruotsin hallitukselle
Laura Hartman 24.5.2010

Finansspoliittinen neuvosto

Jäsenet

Lars Calmfors (pj)

Torben Andersen (varapj)

Michael Bergman

Martin Flodén

Laura Hartman

Helena Svaleryd

Lars Tobisson

Erik Åsbrink

Kanslia

Eva Oscarsson

Erik Höglin

Pär Nyman

Charlotte Sandberg

Neuvoston tarkoitus ja tehtävä

- hallituksen 2007 perustama virasto
- tehtävänä arvioida hallituksen finanssipolitiikkaa ja muuta talouspolitiikkaa
- arvioi hallituksen ennusteita ja analyysiä
- tarkoituksena on myös talous- ja finanssipoliittisen keskustelun aktivoiminen yhteiskunnassa
- tärkein työntulos vuosittain raportti ”Svensk finanspolitik”
- raportti perusta eduskunnan arviolle hallituksen politiikasta

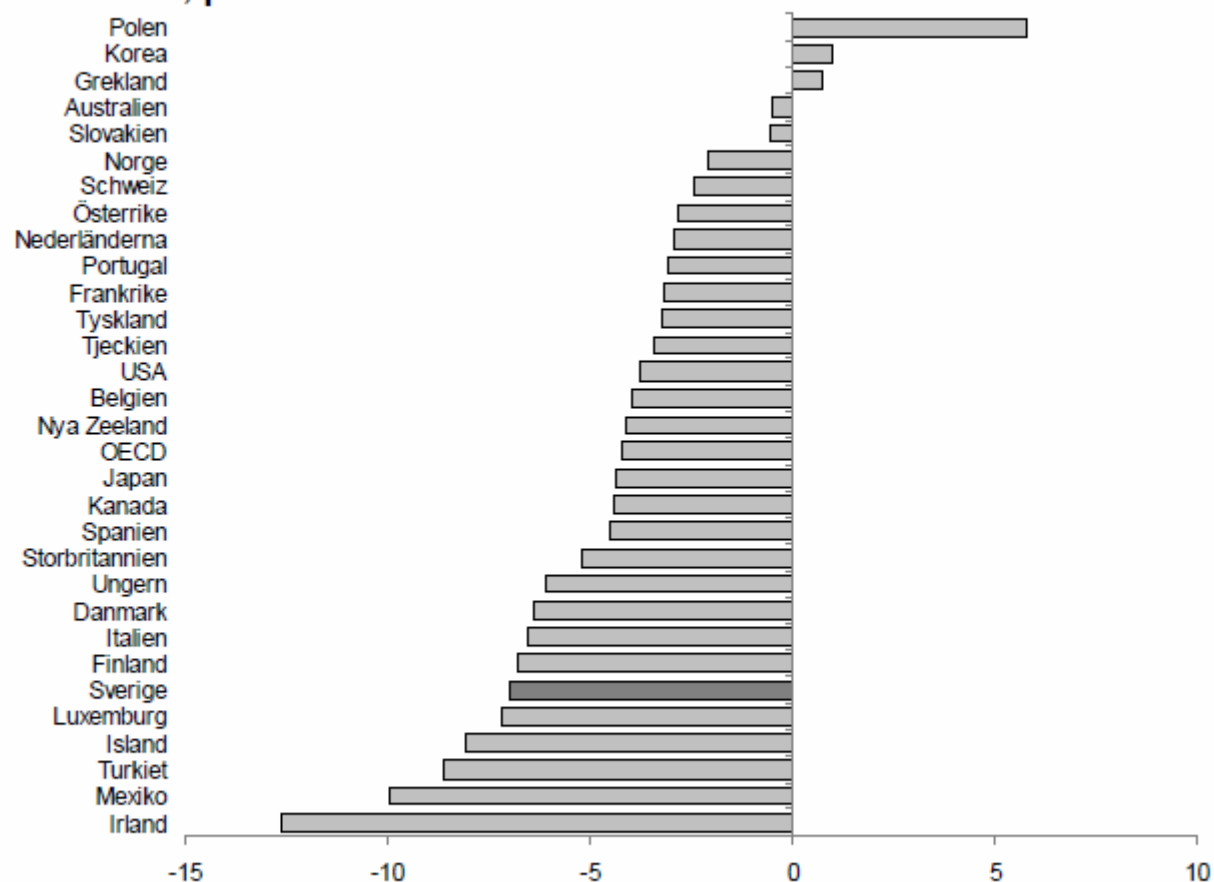
Raportin tärkeimmät johtopäätökset

- Kansainvälinen velkakriisi edellyttää finanssipoliittista varovaisuutta.
- Ei tilaa pysyville rahoittamattomille uudistuksille
- Mutta tietty vakauttamispoliittinen liikkumatila Ruotsissa.
- ”Risuja ja ruusuja” työllisyyspoliittisille uudistuksille
- Eläkkeiden verotuskevennys tulisi olla väliaikaisratkaisu
- ROT-vähennys uudelleen harkintaan!
- Täydentävien työttömyyskorvausten käyttöaste yllättävän alhainen

- Myös kehysmenettelyä koskevia johtopäätöksiä

Kriisi löi Ruotsin talouteen kovasti...

Figur 1.1 Förändring i real BNP per person i arbetsför ålder
2008-2009, procent

Anmär. Siffran för OECD är ett ovägt genomsnitt för OECD-länderna.

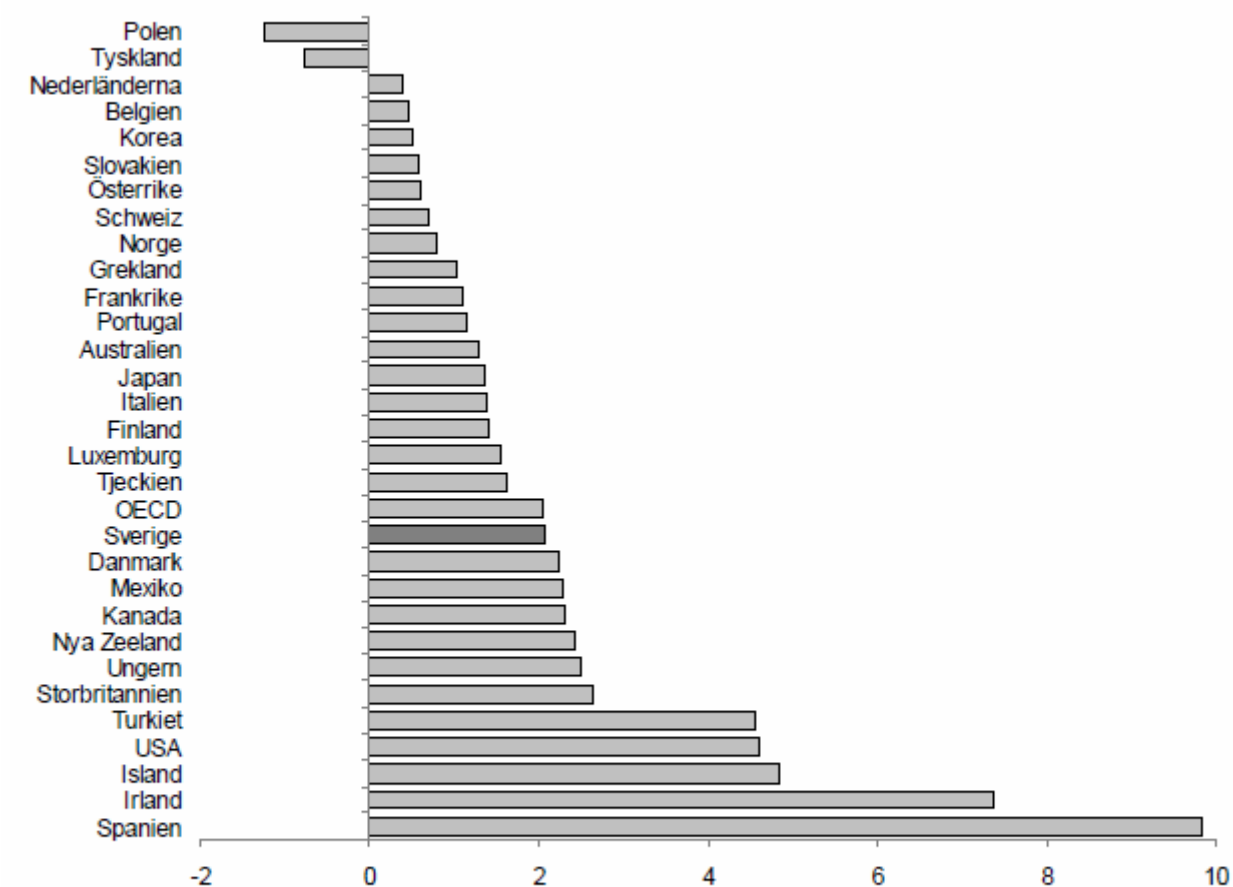
Källa. OECD Economic Outlook November 2009 och egna beräkningar.

FINANSPOLITISKA RÅDET

SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Kriisi löi Ruotsin talouteen kovasti...

Figur 1.3 Förändring av arbetslösheten 2008-2009

Anm. Förändringen av arbetslösheten under tvåårsperioden 2008-2009 anges i procentenheter. Siffran för OECD är ett ovägt genomsnitt för OECD-länderna.

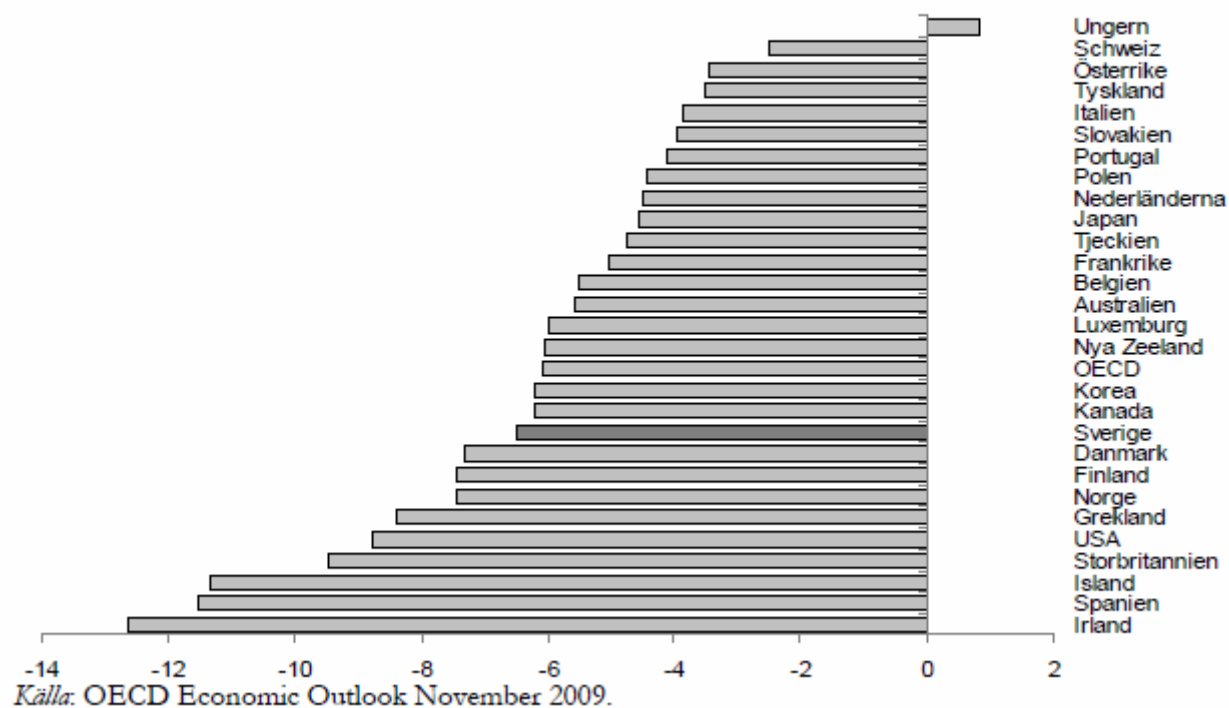
Källa: OECD Economic Outlook November 2009.

FINANSPOLITISKA RÅDET

SWEDISH FISCAL POLICY COUNCIL

Kriisi löi Ruotsin talouteen kovasti...

Figur 1.4 Förändring av offentligt finansiellt sparande 2007-2009, procent av BNP

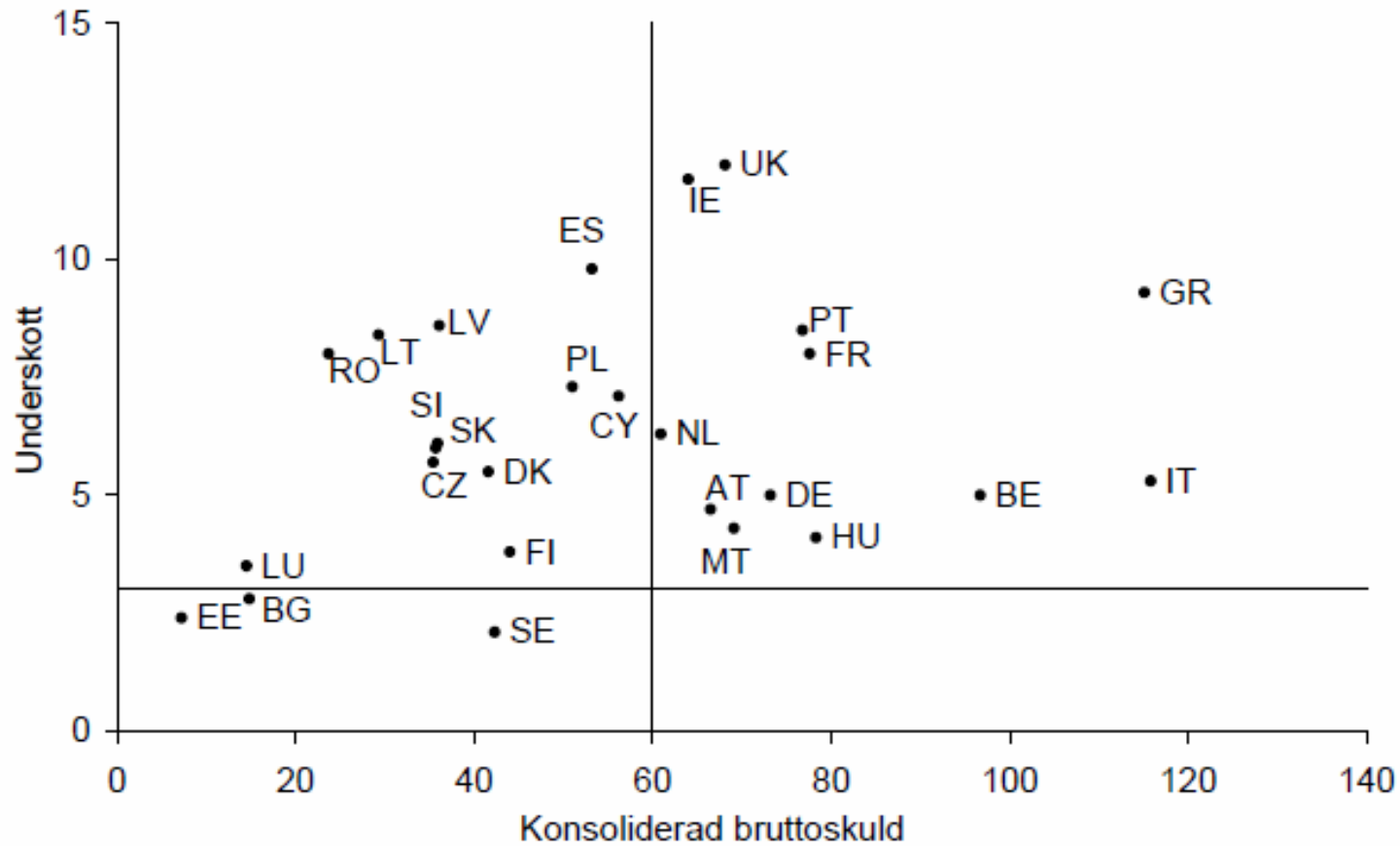
...mutta toipuminen muita nopeampaa

Ruotsin julkinen talous vahva, koska

1. Vahva lähtökohta jo ennen kriisin alkua.
2. Alhainen tuentarve rahoitussektorilla.
3. Sairaspoissaolojen lasku vähentänyt julkisia menoja

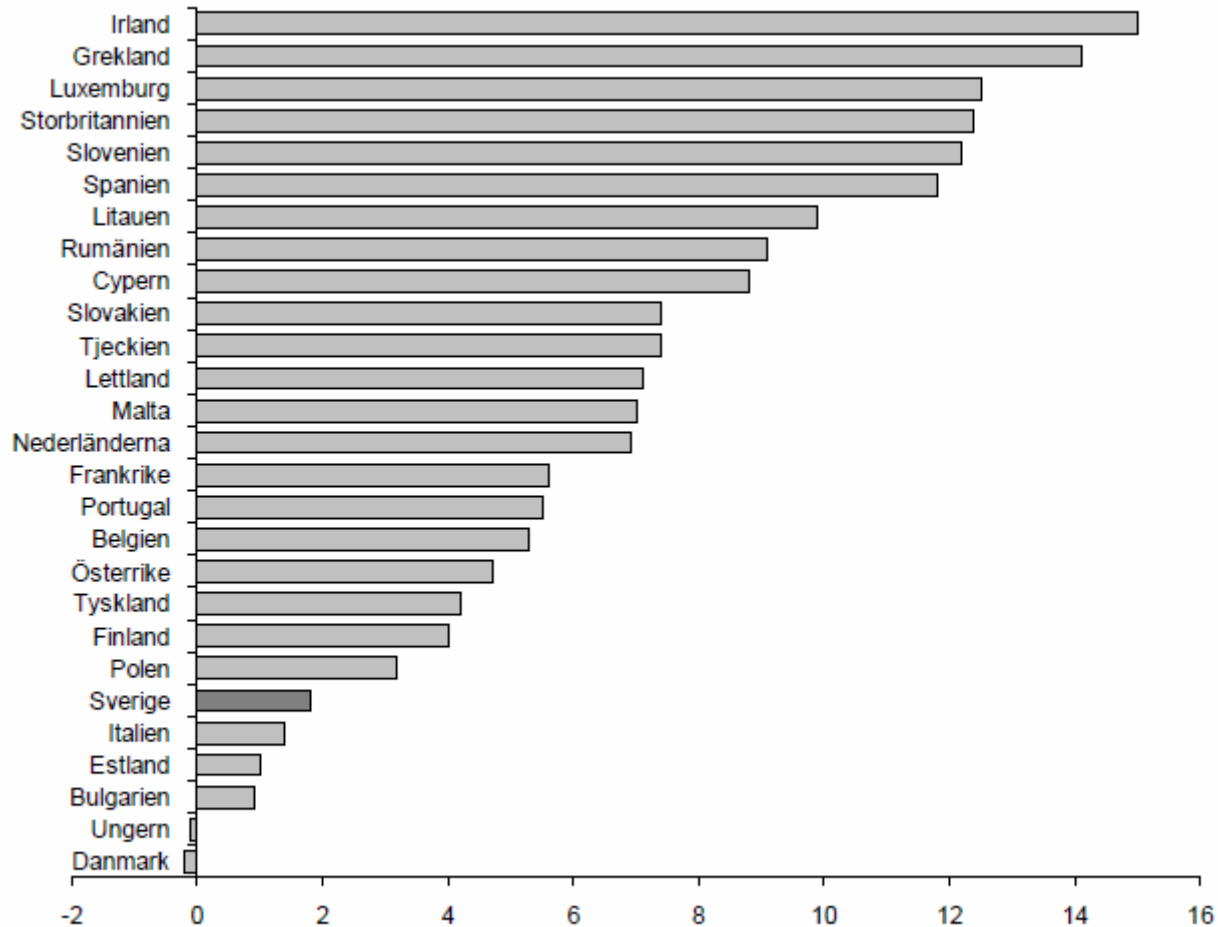
Muissa maissa suuret kestävyysongelmat.

Ruotsi vs. muut maat, velka ja alijäämä

Ruotsi vs. muut maat, kestävyyslaskelmat

Figur 2.1 S2-indikatorn

Anm: Se Fördjupningsruta 2.1 för en definition av S2-indikatorn.

Källa: Europeiska kommissionen (2009).

Neuvoston johtopäätös

- Kansainvälinen velkakriisi edellyttää finanssipoliittista varovaisuutta.
- Tähän asti luvatut uudistukset asiallisia. Tosin vuoden 2009 vakautuspolitiikka turhan varovainen.
- Ei tilaa pysyville rahoittamattomille uudistuksille
- Mutta tietty vakauttamispoliittinen liikkumatila Ruotsissa.
- Lisävaltiontuki kunnille sopiva toimenpide **jos** hallitus päättää vakauttaa lisää.

Työllisyyspolitiikan uudistusten arvio

- Työmarkkinoiden kehitys osa-alueittain
 - Ansiotulojen verotus
 - Eläkkeiden verotus
 - Työmarkkinapoliittiset uudistukset
 - Työllisyysvakuutusjärjestelmän uudistukset
 - Sairasvakuutusjärjestelmän uudistukset
-
- RUT ja ROT
- Kroonisen työttömyyden riski?

Työmarkkinakehitys odotettua parempi

Työllisyys ja työttömyys verrattuna aiempiin kriiseihin 1990- ja 2000-luvun alussa:

- Tuotannon laskulla keskimäärin pienempi heijastuma työllisyyteen ja työttömyyteen.
- Kriisi keskittynyt teollisuuteen.
- Nuoret pärjänneet yhtä huonosti kuin aiemmin.
- Maahanmuuttajat selviytyneet selvästi paremmin.
- Ikääntyneet selvinneet paremmin kuin 1990-luvulla
- Alhaisesti kouluttautuneet yhä heikommassa asemassa.

Neuvoston johtopäätös

- Riski että työttömyys muuttuu krooniseksi pienempi kuin aiemmissa kriiseissä.
- Työllisyyspoliittiset uudistukset (suurimmaksi osaksi) pienentävät edelleen riskiä.
- Taloustieteellinen tutkimus: kroonisuusriski riippuu kriisin luonteesta yhdessä työmarkkinoiden instituutioiden kanssa.

Ansiotulojen veronalennus tarkoituksenmukainen

- Ansiotulojen verotuslennukset lisäävät työllisyyttä pitkällä tähtäimellä...
- ...mutta hallitus ei halua selittää miksi.
- Mekanismi palkkaneuvottelujen kautta: Palkka ennen veroa laskee, mutta verojen jälkeinen palkka nousee

Väliaikainen eläkkeiden veronalennus!

- Eläkkeiden suurempi verottaminen työllisyyspoliittisesti tarkoituksenmukaista
 - Mutta sukupolvien väliset tulonjakovaikutukset saattavat motivoida kevennyksen
 - Pitkällä tähtäimellä kaikki eläkeläiset ovat saaneet osakseen ansiotulojen veronalennuksen
- Eläkkeiden veronalennus sidottava synnyinvuoteen.

RUT tarkoituksenmukaisempi kuin ROT

- Talusteoreettinen motiivi markkinatyön verohelpotukselle: jos markkinatyö läheinen substituuuti omalle työlle.
- RUT-työt helpommin korvattavissa kuin ROT-työt.
- ROT-vähennys on hyvää suhdannepolitiikkaa
- Mutta ne tulee laittaa harkintaan kunhan suhdanne kääntyy nousuun.

Työmarkkinapoliittiset uudistukset

Pitkälti sama viesti kuin aiemmissa raporteissa:

- Liian suuri usko coachingin tehokkuuteen kriisissä
- Vaikea löytää työharjoittelupaikkoja
- Tukityöt tärkeitä ”heikoille” ryhmille.
- Liian vähän työmarkkinakoulutusta. Ammattikoulutuksen tulisi olla komplementti, ei substituutti.

- Korkeakoulutuksen ekspansio työttömyyskorvauksen sijaan?
- Vaihtoehtoiset työvälitykset lupaava kokeilu, mutta vaikeasti arvioitavissa.

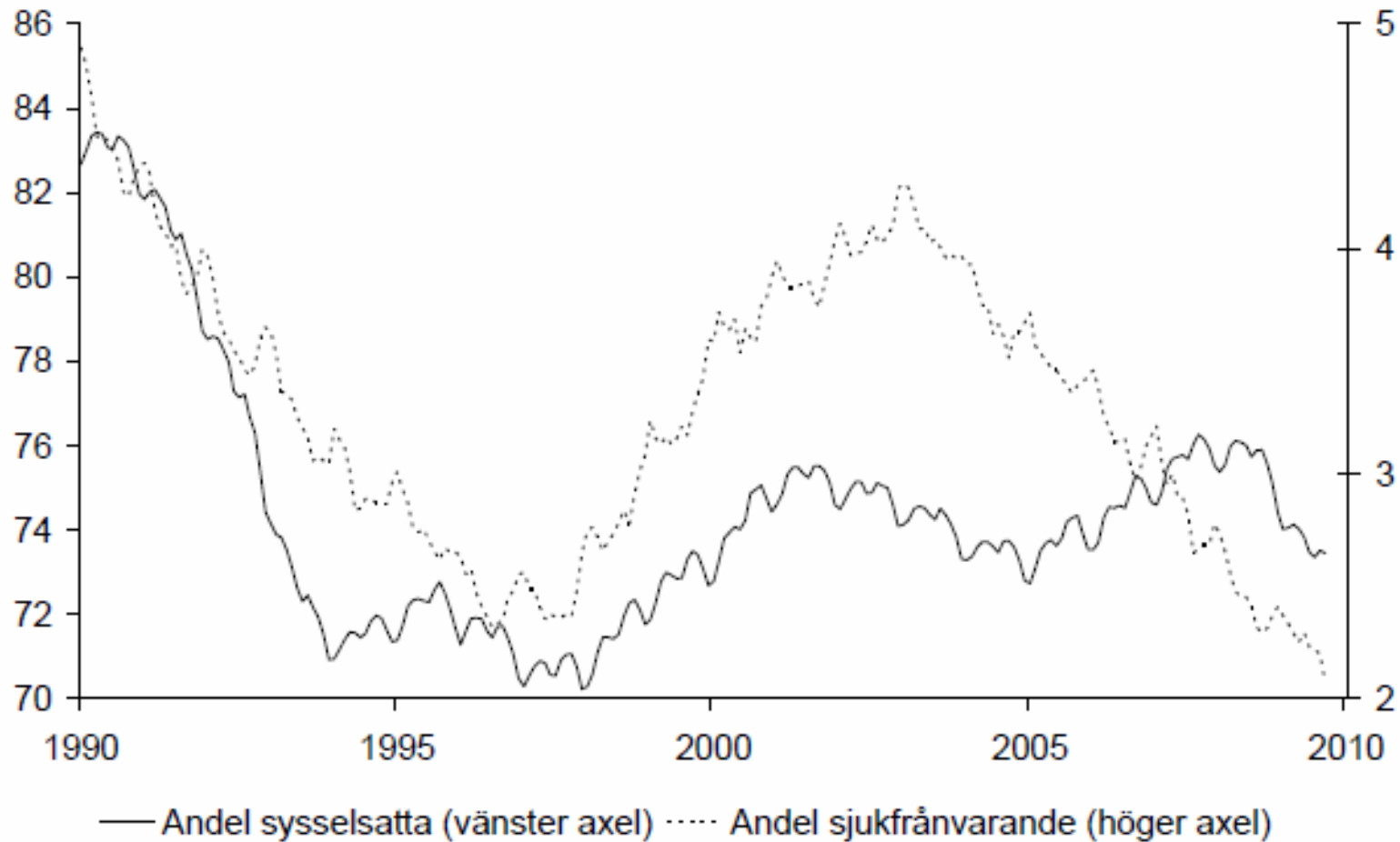
Täydentävien työttömyyskorvausten käyttöaste yllättävän alhainen

- Työttömyyskorvauksen optimaalisuus: Vakuutusturva vs. työinsenttiivit
 - Mikä on täydentävien työttömyyskorvausten merkitys uudistuksien vaikutuksille?
 - Lisäkysymyksiä työvoimahallituksen kyselytutkimukseen
- Yllättävän harva sanoo saavansa täydentävää korvausta
- Syy meille epäselvä – lisätutkimusta tarvitaan!

Sairasvakuutusjärjestelmän uudistukset

- Hallitus on tarttunut vaikeaan ongelmaan.
- Uudistukset mitä luultavimmin vahvistaneet kehitystä kohti alempia sairaspöissaoloja ja vakuutuksen liikakäyttöä.
- Tekeväille sattuu virheitä...
- ...mutta tällä kertaa liian monta!

Sairaspoissaolot ja työllisyys

Sairasvakuutusjärjestelmän uudistukset

- Parempi olisi ollut jos uudet säännöt vain uusille sairaspoissaoloille.
- Onko sairaseläkkeiden portti nykyään liian kapea? Vaatimuksena ”**stadigvarande nedsatt arbetsförmåga**”, entisen ”varaktigt” sijasta.
- Sairaseläkkeet kasvavat yhä nuorison joukossa – yhteys 1990-luvun lukiouudistuksiin?

Raportin tärkeimmät johtopäätökset

- Kansainvälinen velkakriisi edellyttää finanssipoliittista varovaisuutta.
- Ei tilaa pysyville rahoittamattomille uudistuksille
- Mutta tietty vakauttamispoliittinen liikkumatila Ruotsissa.
- ”Risuja ja ruusuja” työllisyyspoliittisille uudistuksille
- Eläkkeiden verotuskevennys tulisi olla väliaikaisratkaisu
- ROT-vähennys uudelleen harkintaan!
- Täydentävien työttömyyskorvausten käyttöaste yllättävän alhainen

- Myös kehysmenettelyä koskevia johtopäätöksiä